

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kansantaloustieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Hirvelä, Jussi			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Suomen sähkömarkkinoiden avautuminen kilpailulle			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansantaloustiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2002-04-15	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 77 + liitteet (3)
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Suomen sähkömarkkinat avattiin kilpailulle 1.3.1995. Tällöin astui voimaan sähkömarkkinalaki, joka jakoi sähköenergian ja sähköenergian siirron eri markkinoille. Sähköenergian markkinat tulivat kilpailullisiksi, eli sähkökuluttaja saattoi ostaa sähkönsä keneltä tahansa sähkömyyjältä. Siirtoverkot avattiin kaikkien käyttöön kohtuullista korvausta vastaan, eli sähkönsiirron markkinat jäivät alueellisiksi, säädellyiksi monopoleiksi. Kilpailu avattiin kaikille kuluttajille asteittain, ja kaikki kuluttajat tulivat kilpailun piiriin 1.1.1997. Kilpailua tehostettiin syksyllä 1998, kun käyttöön otettiin tyypikäyrämenettely, joka mahdollisti sähkönsiirron ostamisen ilman mittalaitteiden hankintaa. Tässä opinnäytetyössä käydään läpi Suomen sähkömarkkinoiden vaiheittainen vapauttaminen kilpailulle ja esitellään markkinoiden toimijat ja rakenne. Lisäksi käsitellään markkinoiden avautumisen mukanaan tuomia ilmiöitä, kuten vertikaalista integraatiota. Erityisesti työssä pyritään keskittymään kotitalouksien aseman kehitykseen.</p> <p>Hyvinvoinnin kehitystä sähköenergian markkinoilla analysoidaan William J. Baumolin vuonna 1982 esittelemän contestable market -teorian avulla. Contestable market -teorian mukaisten markkinoiden hyvinvointivaikutukset ovat hyvin samankaltaisia kuin täydellisen kilpailun teorian markkinoiden, mutta contestable market -teoriassa toimijoilla voi olla markkinavoimaa, ja rajakustannusten mukainen hinnoittelu ei ole välttämätöntä. Baumolin teorian mukaan uhka uuden yrityksen tulosta markkinoille riittää pitämään hinnan tasolla, jossa tarjolla ei ole ylisuuria voittoja. Markkinat päätyvät toimimaan tehokkaasti, mikäli markkinoille pääsy ja niiltä poistuminen on täysin vapaata. Contestable market -teoria sopii hyvin sähköenergiamarkkinoiden analysointiin, koska teorian oletukset hinnoittelun ja toimijoiden määrän suhteen eivät ole niin rajoittavia kuin esimerkiksi täydellisen kilpailun mallissa.</p> <p>Työn empiirisessä osassa tarkastellaan sähköenergian sekä sähkönsiirron hintojen kehitystä erityyppisillä kuluttajilla 1.7.1997-1.10.2001. Hintojen kehityksen lisäksi tarkastellaan verotuksen kehitystä sekä sähköenergian ja sähkönsiirron hintojen keskihajonnan kehitystä edellä mainitulla ajanjaksolla. Hintojen keskihajonnan kehitys antaa viitteitä siitä, onko hinnoissa tapahtunut yhtenäistymistä sähkömarkkinoiden avautumisen myötä.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords Suomen sähkömarkkinat - vapautuminen kilpailulle contestable market - Baumol			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			